

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 20-го Марта — 1845 — Wilno. WTOREK, 20-go Marca.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 14 Марта.

Исправляющему должность Попечителя С. Петербургскаго Учебнаго Округа, Статскому Совѣтнику, Каммергеру Князю Григорію Волконскому, Всемилостивѣйше повелѣно быть Исправляющимъ должность Попечителя Одесскаго Учебнаго Округа.

— Предсѣдателю Волынской Казенной Палаты, Дѣйствительному Статскому Совѣтнику Барону Врангелю, повелѣно быть Предсѣдателемъ Подольской Казенной Палаты, а Предсѣдателю сей послѣдней, Статскому Совѣтнику Ключареву, быть Предсѣдателемъ Волынской Казенной Палаты.

— Высочайшимъ Указомъ, 16-го Февраля, Всемилостивѣйше пожалованы Надворные Совѣтники Старшіе Учители Гимназій: Виленьской Губернской — Феликсъ Румбовичъ, Ковенской — Осипъ Наркевичъ, въ Коллежскіе Совѣтники.

С М Ъ С Ъ.

ШВЕЙЦАРІЯ.

Внутреннія волненія въ Швейцаріи продолжались съ послѣдняго времени минувшаго года, принимаютъ съ каждымъ днемъ болѣе и болѣе грозный характеръ, такъ что ежеминутно можно ожидать открытія внутреннихъ непріязненныхъ дѣйствій. На эти дѣла нынѣ обращено вниманіе политической Европы, и мы представляемъ для нашихъ читателей обзоръ началъ и причинъ этихъ волненій.

Въ Октябрѣ мѣсяцѣ прошедшаго года, Главный Совѣтъ Люцернскаго кантона рѣшился пригласить известное число лезуитовъ, для преподаванія въ городской семинаріи. Сельскіе жители изъявили на это свое неудовольствіе; однако это неудовольствіе было подавлено вооруженною силою, и осталось безъ послѣдствій. Сіе производствіе было приготовлено и открыто поддерживаемо радикалами соседнихъ кантоновъ, которые посылали на помощь Люцернскимъ инсургентамъ вооруженные отряды, подъ названіемъ вольныхъ отрядовъ (*corps francs*). Такъ какъ эскортъ оказался, что подъ предлогомъ противодѣйствія водворенію лезуитовъ, радикалы стремились къ произведенію политическаго переворота въ союзѣ, то Люцернское правленіе и приняло мѣры предосторожности, отъ которыхъ только усилилось общее броженіе. Люцернскій кантонъ былъ въ то

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St Petersburg, 14-go Marca.

Справляющему обовязокъ Куратора Ст. Петербургскаго Округа Науковаго, Радцы Стану, Szambelanowi Xięciu Grzegorzowi Wolkońskiemu, Najtąskawiej rozkazano bydz Sprawującym обовязокъ Куратора Одесскаго Округа Науковаго.

— Prezydentowi Wołyńskiej Izby Skarbowej, Rzeczywistemu Радцы Стану Baronowi Wrangielowi, rozkazano bydz Prezydentemъ Podolskiej Izby Skarbowej, Prezydentowi zaś tej ostatniej, Радцы Стану Kłuczarzewowi, bydz Prezydentemъ Wołyńskiej Izby Skarbowej.

— Przez Najwyższy Ukaz, 16-go Lutego, Najtąskawiej mianowani: Радцы Dworu: Starsi Nauczyciele Gymnazyj: Wileńskiego Gubernialnego — Felix Rumbowicz, i Kowieńskiego — Józef Narkiewicz, Радцами Kollegialnymi.

ROZMAITOŚCI.

SZWAJCARYA.

Wewnętrzne zamieszki w Szwajcaryi, od końca uplynionego roku trwające, z każdymъ dnemъ nabierają coraz większej ważności i przyjmują groźniejszy charakter, tak, iż co chwila można się spodziewać wybuchu wojny domowej. Uwaga politycznej Europy zwrócona jest dziś głównie na te wypadki, o których przeto początku i powodach, pokrótce czytelnikomъ naszymъ powiemy.

W miesiącu Październiku uplynionego roku, Wielka Rada Kantonu Lucerny, postanowiła wezwać pewną liczbę Jezuitów, w zamiarze poruczenia im wykładu nauk w Seminarjum miejskiem. Mieszkańcy wiejszy Kantonu oparli się temu postanowieniu, lecz opór ich został wnet poskromiony użyciemъ przez rządъ siły zbrojnej. Opór ten przygotowany był i wspierany otwarciemъ przez Radykalistów z Kantonów sąsiednich, którzy ku pomocy powstańcomъ Lucernskimъ, utworzyli i posłali zbrojne oddziały ochotników, pod nazwiskiemъ wольныхъ oddziałów (*corps francs*). Ze zaś wkrótce okazało się widocznie, iż pod pozoremъ opiekania się wprowadzeniu Jezuitów, stronnictwo Radykalistów miało istotnie na celu polityczną rewolucyя Szwajcarskiego Związku; rządъ Kantonu Lucerny przedsięwziął silne środki bezpieczeństwa, które témъ bardziej jeszcze wzmożły zajętzenie powszechne. Kanton Lucerny był naówczas Kantonemъ rządzącymъ (Vorort). Wiadomo zaś

П Р А В И Л А

ДЛЯ ОПРЕДЕЛЕНИЯ МАЛОЛѢТНЫХЪ ДВОРЯНЪ ВЪ КАДЕТСКИЕ КОРПУСА.

(Продолженіе.)

§ 20. Дабы и дворянъ съ нѣкоторымъ состояніемъ полезныхъ Отечеству попеченіями о своемъ хозяйствѣ, не лишать возможности воспитывать также дѣтей своихъ въ Военно-Учебныхъ Заведеніяхъ, то въ каждомъ, безъ исключенія, Кадетскомъ Корпусѣ предоставляются ежегодныя вакансіи для *своекостныхъ пансіонеровъ*: въ 1-мъ, во 2-мъ, въ Павловскомъ, въ 1-мъ Московскомъ, въ Малолѣтнемъ онаго отдѣленіи — по 10-ти, въ Александровскомъ — 20-ть, а во всѣхъ Губернскихъ Кадетскихъ Корпусахъ, долженствующихъ содержаться пожертвованіями дворянства, — всѣ безъ изыятія вакансіи, дворянству непринадлежащія.

§ 21. Выборъ Корпуса для помѣщенія сыновей своекоштными пансіонерами предоставляется желанію родителей.

§ 22. Своекостные пансіонеры вносятъ въ Корпуса за свое содержаніе по 200 рублей серебромъ въ годъ, платя сумму сію за полгода впередъ, которая въ какомъ случаѣ не возвращается; представляютъ они къ опредѣленію Директорами Корпусовъ, по мѣрѣ открывающихся вакансій; помѣщаются въ Корпуса по приказу Его Императорскаго Высочества, Главнаго Начальника Военно-Учебныхъ Заведеній; а дотодъ числятся они при Корпусѣ прикомандированными; не внесшіе, въ законное время, положенной суммы, исключаются, по прошествіи 2-хъ мѣсяцевъ, вовсе изъ Корпусовъ, о чемъ Директоры и доносятъ Его Высочеству немедленно.

§ 23. При представленіи къ 1-му Января приближительнаго соображенія о вакансіяхъ послѣ предстоящаго въ наступающемъ году выпуска, Директоры должны доносить: сколько поступило къ нимъ просьбъ о принятіи дѣтей своекоштными воспитанниками, на положенныя въ каждомъ Корпусѣ вакансіи.

§ 24. Число открывающихся въ Корпусахъ, при предстоящемъ выпускѣ, казенно-коштныхъ вакансій, должно быть Директорами исчисляемо приблизительно ко возможному-наименьшему числу выпускныхъ; если же: а) при выпускѣ, вакансій въ Корпусахъ оказалось бы болѣе чѣмъ Директоръ предполагалъ, б) если бы нѣкоторые изъ представленныхъ въ Корпуса кадетъ признаны были къ приему неспособными (по физическимъ или по умственнымъ недостаткамъ), в) если бы нѣкоторые изъ нихъ не выдержали положеннаго экзамена или не прибыли въ Корпусъ въ установленное время, то всѣ происшедшія отъ того вакансіи, равно какъ и всѣ вакансіи, которыя открылись бы въ теченіи года, замѣщаются: а) *всеми своекоштными пансіонерами*, которыхъ въ то время Директоры будутъ имѣть въ виду, б) *казенными*

время правительственнымъ кантономъ. Извѣстно, что этотъ послѣдній попеременно съ Бернскимъ и Цюрихскимъ кантонами, въ теченіе двухъ лѣтъ, пользуется симъ преимуществомъ.

Въ началѣ нынѣшняго года, власть главнаго управленія перешла изъ Люцерна къ Цюриху. Новый Vorort, принимая во вниманіе волненіе, произведенное Люцернскими происшествіями во всей Швейцаріи, счелъ нужнымъ созвать чрезвычайный сеймъ, къ 24-му Февраля. Должно было представить на рѣшеніе два главные пункта: во-первыхъ, законность вольныхъ отрядовъ; во-вторыхъ, законность призванія Іезуитовъ въ Люцернъ. Обѣ этихъ двухъ пунктахъ возникли разсужденія въ главныхъ совѣтахъ всѣхъ кантоновъ, потому что должно было дать инструкціи депутатамъ, посылаемымъ каждымъ кантономъ на общій сеймъ союза.

Изъ этихъ спорныхъ пунктовъ, предложенныхъ Vorort-омъ, первый не подлежалъ никакому сомнѣнію. По уложенію союза, кантоны неприкосновенны въ своихъ предѣлахъ. По этому, вторженіе вооруженнаго отряда изъ одного кантона въ другой почитается явнымъ нарушеніемъ сего уложенія. Даже въ случаѣ внутреннихъ безпокойствъ, вмѣшательство союзныхъ войскъ можетъ происходить только по требованію сосѣдняго кантона; тѣмъ болѣе должно почитать нарушеніемъ неприкосновенности предѣловъ вторженіе независимыхъ отъ правительства волонтеровъ. Vorort предложилъ по этому, чтобы всѣ эти отряды объявлены были про-

P R A W I D Ł A

DLA PRZYJMOWANIA MAŁOLETNIICH DWORZAN DO KORPUSÓW KADECKICH.

(Ciąg dalszy.)

§ 20. Żeby jednakże i dworzani mających jakikolwiek fundusz, a pożytecznych krajowi przez troskliwość o swém gospodarstwie, nie pozbawiać możności wychowania swych dzieci w Wojskowo-Naukowych Zakładach; w każdym bez wyjątku Korpusie Kadetów, zostawują się co rok wakanse: dla *pensjonaryuszów na własnym koszcie*: w Pierwszym, w Drugim, w Pawłowskim, w 1-m Moskiewskim, w Małoletnim jego Oddziale — po dziesięć; w Alexandrowskim — dwadzieścia; we wszystkich zaś Gubernialnych Korpusach Kadetów, mających się utrzymywać kosztem ofiar dworzanstwa, — wszystkie w ogólności wakanse, do rozrządzenia dworzanstwa nienależące.

§ 21. Wybor Korpusu dla umieszczenia synów na swym koszcie, zostawuje się do woli rodziców.

§ 22. Pensjonaryusze na swym koszcie wnoszą do Korpusu za swoje utrzymanie po 200 rubli srebrem na rok, płacąc tę summę z góry za półrocze, która się w żadnym razie nie zwraca; przedstawiają się do przyjęcia przez Dyrektorów Korpusów, w miarę otwierających się wakansów; przyjmują się zaś do Korpusu za rozkazem Jego Cesarskiej Wysokości, Głównego Naczelnika Wojskowo-Naukowych Zakładów, nim zaś to nie nastąpi, liczą się przy Korpusie jako przykomenderowani. Ci którzy w oznaczonym czasie nie wniosą należnej summy, po upływie 2-ech miesięcy, wydalają się zupełnie z Korpusów, o czem niezwłocznie Dyrektorowie donoszą Jego Wysokości.

§ 23. Przedstawiając przed dniem 1-m Stycznia zbliżone wiadomości o mogących odkryć się wakansach po skończeniu examinów w roku natępnym, Dyrektorowie powinni donosić też razem: ile otrzymali prośb o przyjęcie dzieci na koszt własny, na oznaczone w każdym Korpusie wakanse.

§ 24. Ilość skarbowych wakansów w Korpusach, mających się otworzyć po następnych examinach, powinna być obliczana przez Dyrektorów stosownie do najmniejszej liczby mogących wystąpić uczniów; gdyby zaś: a) po wystąpieniu uczniów okazało się w Korpusach wakansów więcej, niżeli Dyrektor mniemał, b) gdyby niektórzy z przysłanych do Korpusu Kadetów uznani zostali za niezdatnych do przyjęcia, (tak dla wad fizycznych jako i umysłowych), c) jeśli by niektórzy z nich nie wytrzymali przepisanego examinu lub nie przybyli do Korpusu w terminie; tedy tak na te wszystkie otwarte tym sposobem wakanse, jako też i na inne któreby się odkryły w ciągu roku, mają być przyjmowani: a) wszyscy *pensjonaryusze na własnym koszcie*, których Dyrektorowie naówczas będą mieli w widoku; b) *skarbowi wychowawcy*, podług osobnego Najwyższego rozstrzygnięcia, i c) *także skarbowi wycho-*

ić to jest przywilej, który rzeczony Kanton podziela z Kantonami Bernu i Zurich, i że go każdy z nich z kolei przez dwa lata używa.

Na początku teraźniejszego roku, władza zwierzchnicza Związku przeszła z Lucerny do Zurich. Nowy Vorort, bacząc na ogólne wstrząśnienie, jakie ostatnio wypadki w Lucernie w całej Szwajcaryi sprawiły, osądził za rzecz potrzebną zwołać nadzwyczajnego Sejmu, na dzień 24 lutego.

Dwie główne kwestye miały być przedmiotem obrad tego zgromadzenia: naprzód, *prawność wольnych oddziałów*; powtóre, *prawność zaprowadzenia Jezuitów w Lucernie*. Obie te kwestye roztrząsane były naprzód, jak zwykle, przez Wielkie Rady wszystkich Kantonów, do których, jako do władz prawodawczych, należy ułożenie instrukcyi dla dwóch Deputowanych, których każdy Kanton na ogólny Sejm Związku posyła.

Z dwóch tych kwestyi spornych, przełożonych Radom przez Vorort, pierwsza nie ulega żadnej wątpliwości. Paktem federacyjnym, wszystkie Kantony zaręczyły sobie nawzajem nietykalność swych granic; wszelkie zatem zbrojne wtargnienie jednego Kantonu w drugi, jest jawnym naruszeniem rzeczzonego paktu. W razie nawet wewnętrznych zamieszek w jakimkolwiek Kantonie, wkroczenie doń wojsk federacyjnych, to jest ogólnych Związku, może tylko nastąpić na wyraźne żądanie tegoż Kantonu; tѣm bardziej więc samowolne wtargnienie niezależnych od rządu ochotników, musi być poczytane za zgwałcenie nietykalności Kantonalnych granic. Vorort zatem przedłożył Radom, aby wszystkie tego rodzaju zbrojne oddzia-

воспитанниками, по особому Высочайшему благоу-
смотрению, и в казенными же воспитанниками,
по повелению Его Императорского Высочества, Глав-
ного Начальника Военно-Учебных Заведений, во у-
важение каких-либо обстоятельств, достойных о-
собенного внимания,

§ 25. Если бы некоторые из вакансий, предо-
ставляемых *своекоштных воспитанниками*, о-
ставались праздыми, то вакансии эти замещаются
воспитанниками казенно-коштными следующим по-
рядком: свободныя вакансии по § 23 (т. е. при общем
размещении) входят в общее число казенно-кош-
тных вакансий всех Кадетских Корпусов и мало-
летние предназначаются на оныя Советомъ, при рас-
пределении приема по разрядамъ; вакансии же свое-
коштные, открывающіяся во время учебного года и
не вошедшія в общее соображение вакансій, замеща-
ются на основании § 24-го.

§ 26. На вакансіи, принадлежащія в Кадет-
скихъ Корпусахъ (по расчету пожертвованій) дворян-
ству губерній, къ Кадетскимъ Корпусамъ приписан-
ныхъ, помѣщаются малолетние дворяне тѣхъ же гу-
берній по избранію своихъ Уѣздныхъ Предводителей,
по одобренію сего избранія Предводителями Губерн-
скими, по представленію о семъ Директорами Кадет-
скихъ Корпусовъ и по утвержденію приказомъ Его
Императорскаго Высочества, Главнаго Начальника по
Военно-Учебнымъ Заведеніямъ.

§ 27. Главнѣйшія условія сего избранія суть: от-
личная служба отца по дворянскимъ выборамъ, боль-
шее семейство, бѣдность, сиротство, умственное [раз-
стройство, лишеніе зрѣнія или параличное состояніе
отца, или матери; впрочемъ Предводители Дворян-
ства, какъ лица, облеченныя довѣренностію всего
своего сословія и какъ знающія ближе обстоятельства
дворянскихъ фамилій своихъ уѣздовъ или губерній,
могутъ избирать малолѣтнихъ на вакансіи, дворян-
ству принадлежащія, не стѣсняясь всегда сими усло-
віями, а, во уваженіе особыхъ обстоятельствъ, по
своему усмотрѣнію.

§ 28. Въ требованіи относительно возраста, здо-
роваго тѣлосложенія, экзамена и документовъ, поста-
новленныя для казенно коштныхъ кадетъ, распро-
страняются въ равной силѣ и на воспитанниковъ *свое-
коштныхъ* и на воспитанниковъ *отъ дворянства*,
съ тѣмъ только измененіемъ: 1) что въ удовлетвори-
тельности документовъ отвѣтствуютъ: казенно ко-
штныхъ — 1-е отдѣленіе Штаба Военно-Учебныхъ
Заведеній, *своекоштныхъ* — Директоры Кадетскихъ
Корпусовъ, а *дѣтей губернскихъ дворянъ* — Губерн-
скіе Предводители; 2) что воспитанники *своекошт-
ные* могутъ быть принимаемы въ Кадетскіе Корпуса
и до 14-ти лѣтъ; но отнюдь не иначе, какъ по приѣм-
ному экзамену, въ тотъ непремѣнно классъ, который
будетъ соответствовать ихъ возрасту, и 3) что при
просьбахъ о *своекоштныхъ* воспитанникахъ, сверхъ

тивозаконными, и чтобы каждый кантонъ принималъ
на себя отвѣтственность, и вознаграждалъ за втор-
женіе отряда своихъ волонтеровъ. Это предложеніе
вообще было принято главными советами, и въро-
ятно будетъ утверждено сеймомъ, если только онъ
достигнетъ какого-либо результата.

Второй пунктъ о Иезуитахъ — рѣшить гораздо
труднѣе. Въ немъ религіозный вопросъ связывается
съ вопросомъ политическимъ; дѣло касается не од-
нихъ только Иезуитовъ, но и основаній союзнаго у-
ложенія. Почти во всехъ кантонахъ господствуетъ
отвращеніе къ Иезуитамъ, кои приняты только въ
четыре кантонахъ, то есть, въ Люцернѣ, Валлѣ,
Шницѣ и Фрейбургѣ. При всемъ томъ, многіе изъ
протестантскихъ или смѣшанныхъ кантоновъ, вы-
ражали непріязненные чувства къ Иезуитамъ, не по-
лагая нужнымъ жертвовать своими гражданскими
началами религіознымъ и политическимъ мнѣніемъ,
составляющимъ основаніе Гельветическаго союза, по-
скольку всякому кантону, вмѣстѣ съ политическою
независимостію, предоставляется и совершенная сво-
бода исповѣданія.

Такое мнѣніе умѣренныхъ кантоновъ раздѣля-
етъ также и правительственный кантонъ и въ пред-
ложеніяхъ своихъ, подвергнутокъ соображенію
главныхъ советовъ въ кантонахъ, требуетъ только,
чтобы сеймъ ограничился *дружескимъ* но *усиль-
нымъ приглашеніемъ* Люцернскаго кантона, чтобы
онъ оставилъ намѣреніе водворить у себя Иезуитовъ,
тѣмъ болѣе, что будучи однимъ изъ трехъ правитель-
ственныхъ кантоновъ, долженъ подать собою при-

вау, з розказу Jego CESARSKIEJ Wysokości, Głównego
Naczelnika Wojskowo-Naukowych Zakładów, ze względu
jakich bądźkolwiek na szczególną uwagę zasługujących o-
koliczności.

§ 25. Jeżeliby niektóre wakanse, zostawione dla
wychowanców *na własnym koszcie*, nie były przez nich
zajęte, tedy zapełniać je wychowancami skarbowemi w po-
rządku następującym: niezajęte wakanse podług § 23,
wchodzą do ogólnej liczby skarbowych wakansów wszyst-
kich Korpusów Kadeckich, i Rada przyjmuje na nie ma-
łoletnich, przestrzegając zwykłego podziału na klasy.
Wakanse zaś prywatne, odkrywające się w czasie nauko-
wego roku i nie objęte w spisie ogólnych wakansów, zapeł-
niają się stosownie do § 24-go.

§ 26. Na wakanse w Kadeckich Korpusach, należące,
(stosownie do ilości składek), do rozrządzenia dworzanstwa
tych Gubernij, które są przypisane do tychże Korpusów
Kadeckich, przyjmują się synowie szlachty tychże gubernij,
wybrani przez swoich Marszałków Powiatowych, po ut-
wierdzeniu tegoż wyboru przez Marszałków Gubernial-
nych, po przedstawieniu o tém przez Dyrektorów Kadec-
kich Korpusów, i po utwierdzeniu rozkazem Jego CESAR-
SKIEJ Wysokości, Głównego Naczelnika Wojskowo-Nauko-
wych Zakładów.

§ 27. Wybor takowy powinien przedewszystkiem
mieć na względzie: odznaczającą się służbę ojca w urzę-
dach z wyborów dworzańskich; mnogość familii, ubóstwo,
sieroctwo, osłabienie umysłu, stratę wzroku albo dotknię-
cie paraliżem ojca lub matki. Zresztą Marszałkowie, jako
osoby zaszczycone ufnością swoich współ-obywateli, i
którzy nadto znają najlepiej familijne okoliczności szlachty
swoich powiatów lub gubernij, mogą wybierać małoletnich
na wakanse, do rozrządzenia dworzanstwa należące, nie
koniecznĳe ścieśniając sobie zawsze temi warunkami,
lecz ze względu na szczególne okoliczności, podług włas-
nej uwagi.

§ 28. Wszystkie warunki co do wieku, dobrego sta-
nu zdrowia, examinu i dokumentów, wymagane od Kade-
tów skarbowych, rozciągają się też w równej mierze tak na
wychowanców *na własnym koszcie*, jako i na wychowań-
ców *z ramienia dworzanstwa*, z tą tylko różnicą: 1) że
za dostateczność dokumentów w pierwszym razie, to jest
za wychowanców skarbowych, odpowiadają: 1-szy Oddział
Sztabu Wojskowo-Naukowych Zakładów; za wychowań-
ców *na własnym koszcie* będących — Dyrektorowie Kor-
pusów Kadeckich; za dzieci zaś gubernialnych dworzan —
Marszałkowie Gubernialni; 2) że wychowancy *na włas-
nym koszcie* mogą być przyjmowani do Korpusu Kadetów
do 14-tu lat wieku; nie inaczej wszakże, jak po zdaniu
wstępnego examinu, i to do tĳj koniecznĳe klasy, która bĳ-
dzie odpowiedną ich wiekowi, i 3) że przy prosbach ty-
czących się wychowanców *na własnym koszcie*, prócz do-

ły, uznane były za przeciwnie prawu, i aby każdy Kanton,
w którym się podobno oddziały utworzą, odpowiedzialny
był za wszystkie szkody i krzywdy, jakie przez nie inny
Kanton poniesie. Zdanie to Vorortu, przyjęte zostało
przez wszystkie Wielkie Rady Kantonów, i bĳdzie za-
pewne przez Sejm, jeżeli tylko jego obrady będą miały ja-
kikolwiek skutek.

Trudniejszym daleko do rozwiązania, jest drugi
punkt o Jezuitach. Kwestya religijna wiąże się tu z poli-
tyczną; nie idzie bowiem tylko o samych Jezuitów, ale też
o zasady federacyjnego paktu. We wszystkich prawie
Kantonach Szwajcarskich, panuje ogólna niechęć przeciw
Jezuitom, którzy przyjęci są tylko we czterech, to jest,
w Lucernie, Walezyi (Valais) w Schwytz i Fryburgu.
Mimo to, wiele Kantonów protestanckich albo mieszanych,
jakkolwiek są nieprzyjaźne Jezuitom, nie chcą jednakże
swym religijnym i politycznym uczuciom, poświęcać zasad
federacyjnego paktu, stanowiących podstawę Helweckie-
go Związku, a podług których, każdy Kanton ma sobie za-
bezpieczoną, wspólną z niezawisłością polityczną, zupełną
wolność religijnego wyznania.

Zdanie to umiarkowanych Kantonów, podziela także
i Kanton rządzący, i w propozycjach swoich na Sejm, od-
danych pod rozwayę Wielkich Rad Kantonalnych, żąda
tylko, aby Sejm ograniczył się na *przyjacielskiem a usil-
nem wezwaniu* Kantonu Lucerny, iżby zaniechał zamiaru
zaprowadzenia u siebie Jezuitów, tĳm bardziej, że będąc
jednym z trzech Kantonów rządzących, powinien dać
z siebie przykład, jak należy wszelkie względy miejscowe
poświęcać względem ogólnego Związku.

выше-поименованных документов, должны быть прилагаемы: а) *обязательство* въ исправномъ взносе пенсiонной суммы, за поручительствомъ двухъ извѣстныхъ и уважаемыхъ въ губерніи лицъ, и б) *подписка* извѣстнаго лица, живущаго въ близкомъ разстояніи отъ города или въ самомъ городѣ, гдѣ находится Корпусъ, что это лицо обязуется взять малолѣтнаго изъ Корпуса обратно, въ случаѣ неисправнаго взноса суммы за его содержаніе.

(Окончаніе впереди).

кumentów wyżej już wymienionych, mają być załączone: а) zobowiązanie się względem akurafnego opłacania należnej summy, za poręką dwóch znanych i poważanych w Gubernii osób, i b) rewers znanej osoby, mieszkającej w pobliżu miasta lub w samym mieście, gdzie się Korpus znajduje, że przyjmuje na siebie obowiązek wziąć na powrót wychowanka z Korpusu, jeżeli się okaże nieakuratność w opłacie summy za jego utrzymanie.

(Dokończenie nastąpi).

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 8 Марта

Вчера, въ палатѣ перовъ собраны были голоса по проекту закона о суммѣ на тайные расходы, и тѣмъ, кажется, кончилась борьба партій; за то въ палатѣ депутатовъ начнутся послѣ завтра пренія, кои навлекутъ только новую потерю времени. Палата должна разрѣшить вопросъ: слѣдуетъ ли принять въ разсмотрѣніе предложеніе г-на Ремюза, или отронуть оное. Вчера вообще утверждали, что министры положили противиться разсмотрѣнію того предложенія, но что оппозиція намѣрена всеми силами настаивать, чтобы оное непременно внесено было въ палату; это подаетъ обѣимъ партіямъ поводъ къ новой борьбѣ. Вскорѣ также, г. е. 13 числа, палата депутатовъ займется разборомъ проекта г-на Мюре де Бора, о перемѣнѣ рентовъ, между тѣмъ какъ министерство положило отложить проектъ сей до будущаго собранія палаты, и отъ успѣха въ этомъ считать зависящимъ существованіе кабинета.

— Сорокъ четыре голоса, оказавшіеся въ палатѣ перовъ противъ тайныхъ расходовъ, обращаютъ на себя особенное вниманіе. До сихъ поръ проектъ о тайныхъ расходахъ никогда не встрѣчалъ ни какой оппозиціи въ палатѣ перовъ, гдѣ, обыкновенно, разсуждали объ немъ не далѣе одного часа, послѣ чего всегда утверждали его при самой ничтожной оппозиціи.

— Палата депутатовъ все еще продолжаетъ разсматривать проектъ положенія о пенсiонахъ.

— Король принималъ на дняхъ адмирала Дюпети-Туара, который вскорѣ отправится въ Брестъ, съ тѣмъ, чтобы въ Апрѣлѣ мѣсяцѣ отплыть къ мѣсту своего назначенія.

— Во многихъ журналахъ пишутъ, что герцогъ Монпансье отправляется съ маршаломъ Бюжо въ Альжиръ, дабы участвовать въ экспедиціи противъ Кабилонъ.

мѣръ того, какимъ образомъ всѣмѣстныя виды слѣдуетъ приносить въ жертву видамъ общаго союза.

Между тѣмъ, вопреки сему мнѣнію правительственнаго кантона и другихъ, радикальные кантоны: Бернскій, Аргаускій и Ваадтскій требовали понудительныхъ мѣръ противъ Люцернскаго кантона, основываясь въ этомъ преимущественно на двухъ статьяхъ союзнаго уложенія, то есть: 1) „что всѣ 22 соединенные кантона, должны собираться для сохранения общей безопасности, а также—*внутренняго порядка и тишины*; и 2) „что сеймъ вправе принимать всѣ необходимыя мѣры для внутренней и внѣшней безопасности Швейцаріи.“ Но объ эти статьи прилагаются только къ некоторымъ частнымъ случаямъ, если же имъ придать общее значеніе, то вышло бы то, что вмѣсто кантональной независимости, принято бы было новое правило союзнаго самоуправства, по силѣ коего, внутреннее устройство каждаго кантона, зависѣло бы не отъ него самого, а прямо отъ большинства голосовъ на сеймѣ. Принятіе сего правила, подало бы поводъ къ безпрерывнымъ волненіямъ, а преимущественно въ такой странѣ, какъ Швейцарія, которая подержана почти постояннымъ политическимъ перемѣнамъ, и гдѣ вліяніе перевѣса переходитъ изъ рукъ въ руки разныхъ партій. Слѣдовательно, если бы господствующая нынѣ партія, при помощи большинства голосовъ на сеймѣ, присвоила бы себѣ право вмѣшиваться во внутреннее управленіе каждаго кантона, и преобразовывать его по своему плану; то кто же согласится ручаться въ томъ, что спустя

ВІАДОМОСТИ ЗАГРАНИЧНЕ.

Франція.

Парижъ, 8 марта.

Вчерашнее глосованіе Избы Паровъ надъ правомъ о funduszach tajnych, закоńczyло; какъ się zdaje, walkę stronnictw w tej Izbie; ale w Izbie Deputowanych rozpoczynają się pojutrze nowe rozprawy, które zapewne nową tylko stratę czasu sprowadzą. Izba ma rozstrzygnąć, czy należy wziąć pod uwagę wnioski P. Remusat, lub też go odrzucić. Wczoraj zapewniano, że Ministrowie postanowili opierać się wszelkiemu rozstrząsaniu rzeczonychъ wniosku, gdy tymczasemъ оппозиція użyje wszelkichъ силъ aby go przeprowadzić. Tak więc oba stronnictwa będą miały sposobność znowu się zmierzyć. Niedługo także, bo d. 13 go, Deputowani mają się zająć projektemъ P. Muret de Bort, o zmianie rentów, a ministerstwo postanowiło, z odroczenia tego przedmiotu do przyszłychъ posiedzeń uczynić kwestją gabinetową.

— Мniejszość 44 głosów, jaka się okazała w Izbie Parów przeciw funduszomъ tajnymъ, jest uwagi godnymъ symptomemъ. Nigdy dotądъ projektъ o funduszachъ tajnychъ nie znajdowałъ najmniejszejъ оппозиціи w Izbie Parów, gdzie zwykle byłъ przedmiotemъ jednogodzinnychъ rozpraw, po których następowała uchwała przy nieznaczającejъ оппозиціи.

— Izba Deputowanychъ zajęta jestъ jeszcze roztrząsaniemъ projektu do prawa o emeryturachъ.

— Królъ przyjmowałъ Admirała Dupetit-Thou rs, który w tychъ dniachъ odjeżdża do Brest, aby stamtądъ w Kwietniu udać się na miejsce swego przeznaczenia.

— Wiele dziennikówъ głosi, że Xiążę Montpensier powróci do Algieru z Marszałkiemъ Bugeaud, aby mieć udziałъ w wyprawie przeciwъ Kabyłomъ.

Tymczasemъ, wbrewъ temu zdaniu rządzącego Kantonu i innych, Radykalne Kantony: Bern, Argowia i Waadtlandya (Vaud), domagają się użycia nawetъ środkówъ przymusu przeciwъ Kantonowi Lucerny, opierającъ się wъ tymъ na dwóchъ mianowicie artykułachъ federacyjnego paktu, to jest: 1) „іżъ wszystkie 22 zjednoczone Kantony, powinny łączyć się wspólnie dla utrzymania ogólnego swego bezpieczeństwa, tudzieżъ porządku i spokojności wewnętrznej, i 2) „іżъ Sejmъ ma prawo przedsiębrać wszelkie potrzebne środki, dla wewnętrznego i zewnętrznego bezpieczeństwa Szwajcaryi.“— Ale oba te artykuły stosują się tylko wyjątkowo do okoliczności szczególnychъ; chcieć zaśъ imъ nadać ogólne i niezmiernie nieokreślone znaczenie, jestъ to na miejscu samowolności federacyjnej, podługъ której, wewnętrzne urządzenie каждаго Kantonu, zależало бы jużъ nie odъ niego samego, ale wprostъ odъ większości głosówъ на Sejmie. Zasadą ta razъ przyjętą, byłaby tylko powodemъ ustawicznychъ zaburzeń, zwłaszcza wъ kraju, który takъ jakъ Szwajcaryя podlega ciągłymъ prawie politycznymъ przemianomъ, i gdzie szala wаżающей się ciągle przewаги zъ rąkъ do rąkъ różnychъ stronnictwъ przechodzi. Jeśliby więc przemagające dzisiaj stronnictwo, za pomocą większości głosówъ на Sejmie, przyznało sobie prawo wglądania wъ rządъ wewnętrzny каждаго Kantonu, i przekształcania go na swój sposóbъ; któżъ зарęczy, że за lata kilka, inne znowu stronnictwo nie stanie u sterу władzy, i wszystko znowu по своему przemieni?

9 Марта.

Палата депутатов кончила вчера пренія по отдѣльнымъ статьямъ проекта закона о пенсіонахъ, кои всѣ по—очередно были приняты ею. Но когда хотѣли начать балотировку по всему проекту, тогда оказалось, что число находившихся на—лице членовъ, не составляло 230, то есть числа, требуемаго закономъ для того, чтобы опредѣленіе палаты было законно, и имѣло обязательную силу; и при томъ изъ числа этихъ 189 находившихся на своихъ мѣстахъ, 157 голосовъ принадлежали къ оппозиціи, и только 32 голоса къ министерской сторонѣ. И потому балотировка отсрочена со слѣдующаго дня. *Journal des Débats* извѣщаетъ сегодня свое удивленіе по поводу такого поведенія и нераднѣна консервативовъ. „Какъ!—воскликаетъ сказанный журналъ—консервативная партія сама избираетъ день для собиранія голосовъ, и не является въ засѣданіе палаты? Развѣ она не знаетъ, съ кѣмъ имѣетъ дѣло? Не ужели она не помнитъ, что въ палатѣ находится многочисленная и ожесточенная оппозиція, поставившая себѣ за правило пользоваться самымъ даже незначительнымъ упущеніемъ противной стороны, или по крайней мѣрѣ вредить всему, если сама собою ничего не можетъ сдѣлать?“

10 Марта.

Въ сегодняшнемъ засѣданіи палаты депутатовъ, балотировали по проекту закона о пенсіонахъ, который, сверхъ всякаго чаянія, большинствомъ 201 голоса—противъ 188 былъ отринутъ. Результатъ этотъ заставляетъ предполагать, что, не смотря на принятіе всѣхъ отдѣльныхъ статей, нѣкоторая часть консервативной партіи неблагопріятствовала въ тайнѣ этому закону, коему оппозиція оказывала всегда нѣкоторое сопротивленіе; а теперь какъ бы намѣренно устранилась отъ балотировки, чтобы проектъ не могъ быть принятъ. Что же касается причинъ сопротивленія оппозиціи, она утверждаетъ, что проектъ правительства не полонъ, ибо одна мысль, что надобно служить 30 лѣтъ, чтобы пріобрѣсть право на пенсію, приводить въ уныніе, и что если чиновникъ умретъ не прослуживъ этого срока, жена и дѣти его останутся безъ средствъ къ содержанію; тѣмъ болѣе, что вычетъ изъ жалованья на пенсію, лишаетъ его средствъ дѣлать сбереженія. Не менѣе того возставали на строгость условій закона, который не были бы такъ ошутичельны, если бы чиновники получали больше жалованья; но весьма малое жалованье, едва достаточное на содержаніе, вычетъ на пенсію и удерживаніе 1/12 части годоваго оклада при каждомъ возвышеніи оклада, суть истинныя бѣдствія. Хотя принятіе сего проекта не было кабинетнымъ вопросомъ, однако пораженіе министровъ въ столь важномъ случаѣ не останется безъ послѣдствій, тѣмъ

десять лѣтъ, новал партія не захватить въ свои руки кормила правленія, и снова не перемѣнить всего?

Эти послѣдствія и опасность понимаютъ всѣ умѣренные кантоны, и потому религіозный вопросъ о Іезуитахъ уступаетъ теперь мѣсто политическому вопросу, гораздо важнѣйшему, который имѣетъ въ виду сохраненіе уложенія союза и независимости кантоновъ, составляющей главное основаніе сего же уложенія. Коалиція радикальныхъ кантоновъ, образовавшаяся, по видимому, противъ Іезуитовъ, есть, въ самомъ дѣлѣ, не что иное, какъ революціонная партія, имѣющая цѣлью измѣнить союзное уложеніе, и основать вмѣсто теперешняго швейцарскаго союза, союзную республику. Для достиженія сего, необходимо уничтожить прежде поставленіе на счетъ верховной власти и независимости кантоновъ; и къ этому то стремятся радикальные кантоны, требуя поудительныхъ мѣръ противъ Люцернскаго кантона. Но мѣръ того, какъ это стремленіе дѣлается очевиднѣе и получаетъ большее развитіе, Швейцарія примѣтно раздѣляется уже не на католическіе и протестантскіе кантоны, но на кантоны консервативные и радикальные, или революціонные. Поэтому при послѣднихъ даже волненіяхъ въ Люцернѣ, такъ мало занимались Іезуитами, что безпокойные и подкрѣпляющіе ихъ вольные отряды объявили льно свое намѣреніе напасть въ послѣдствіи на кантоны: Базельскій и Нейшательскій, кои оба протестантскіе и консервативные. Съ другой стороны

Dnia 9 marca.

Izba Deputowanych ukończyła wczoraj rozprawę nad pojedynczemi artykułami projektu do prawa o pensjach emerytalnych, i wszystkie je po kolei przyjęła. Ale gdy miano przystąpić do głosowania nad całym projektem, okazało się, że liczba obecnych członków nie dochodziła 230, to jest liczby wymaganej prawem, aby uchwała Izby była ważną i obowiązującą; a i z tych 189, którzy się znajdowali na swych miejscach, 157 głosów należało do opozycji, a tylko 32 głosy do strony ministeryalnej. Głosowanie to zatem odłożono na dzień jutrzejszy. *Journal des Débats* wynurza dziś bolesne swe zdziwienie z powodu takowego postępowania i niedbałości konserwatystów. „Jak to? — woła rzeczony dziennik — „toż więc stronnictwo konserwacyjne wybiera właśnie dzień głosowania, ażeby nie przyjść w massie na posiedzenie Izby? Nie wie-li ono z kim ma do czynienia? Nie pomni-li, że się znajduje w Izbie liczna i zajątrzona opozycja, która postanowiła korzystać z najmniejszego błędu strony przeciwniej, i przeszkadzać przynajmniej wszystkiemu, jeżeli sama przez siebie nic uczynić nie może?“

Dnia 10 marca.

Na posiedzeniu dzisiejszym Izby Deputowanych, przypadła naprzód z porządku dziennego głosowanie nad projektem do prawa o pensjach emerytalnych, który, wbrew powszechnemu oczekiwaniu, większością 201 przeciw 188 głosów, odrzucony został. Wypadek ten każe wnosić, że pomimo przyjęcia wszystkich pojedynczych artykułów, pewna część konserwacyjnego stronnictwa nie była w duszy przychylną temu prawu, przeciw któremu opozycja, w interesie urzędników, jawny zawsze stawiała opór, i że się umyślnie usunęła od głosowania, aby projekt utrzymać się nie mógł. Co zaś do przyczyn oporu opozycji, te były następujące: 1) że jest coś zniechęcającego w myśli, iż trzeba służyć koniecznie lat 30, aby mieć prawo do emerytury; i 2) że jeśli urzędnik umrze przed tym czasem, wdowa i dzieci jego pozostają bez żadnego wsparcia, tѣmъ bardziej, że strącanie składki emerytalnej niedozwala mu czynić żadnych oszczędności. Również powstawano na surowość innych warunków prawa, które mniejby się czuć dały, gdyby lepiej wynagradzano urzędników; ale z powodu niskiej płacy, zaledwie wystarczającej do utrzymania się, strącania składki emerytalnej i dwunastych części przy każdym podwyższeniu pensji. Jakże to prawo stanowi, byłoby prawdziwym uciskiem. Klęska Ministrów w tѣj okoliczności, lubo projekt ten nie był kwestją gabinetową, nie pozostanie zapewne bez skutków, zwłaszcza że P. Guizot oświadczył, iż dopóty tylko zatrzyma ster rządu, dopóki mu stronnictwo konserwatystów wsparcia swego udzielać będzie.

Następnosc tę i niebezpieczeństwo czują wszystkie umiarkowane kantony, i dla tego też kwestya religijna o Jezuitach, znika dziś przed kwestją polityczną, bez porównania ważniejszą, bo tyczącą się utrzymania federacyjnego paktu i niezawisłości Kantonalnej, będącej główną tegoż paktu podstawą. Przeciwnie Koalicja Kantonów radykalnych, skierowana na pozór przeciw Jezuitom, jest w istocie swęj uiczm innęm jak ligą rewolucyjną, której celem jest obalenie Federacyjnego Paktu, i ustanowienie zamiast terazniejszego Szwajcarskiego Związku, Rzeczypospolitej Unitaryalnej. Ażeby dojść do tego, potrzeba naprzód obalić zasadę najwyższej władzy i niezawisłości Kantonalnej, i ku temu to dążą radykalne Kantony, żądając użycia środków przymusu przeciw Kantonowi Lucerny. W miarę jak się to ich dążenie jaśniej objawia i szerzej rozwija, Szwajcaryja podziela się coraz widoczniej, nie już na Kantony Katolickie i Protestanckie, lecz na Kantony Konserwacyjne i Radykalne, czyli rewolucyjne. Jakoż w ostatnich nawet zaburzeniach w Lucernie, tak mało rzeczywiście szło o Jezuitów, iż powstający i posilkujące ich wольne oddziały, ogłosili jawnie swój zamiar uderzenia potem na Kantony: Bazyleę-Miasto i Neuf-hatel, które oba są protestanckie, ale konserwacyjne. Z drugiej strony widzimy Genewę, Kanton protestancki i konserwacyjny, głosujący przeciw środkom przymusu względem Lucerny, które są popierane przez Solurę, Kanton katolicki ale radykalny.

болше, что г-нъ Гизо объявилъ, что до тѣхъ поръ только останется при управленіи дѣлами, пока консервативная партія будетъ его поддерживать.

— Сегодня въ палатѣ депутатовъ, послѣ отверженія проекта закона о пенсіяхъ, г-нъ Ремюза излагалъ свое мнѣніе касательно несоответственности нѣкоторыхъ должностей съ званіемъ депутата. Г-нъ Гизо объявилъ, что почитаетъ предложеніе это несвоевременнымъ, но не сопротивляется преніямъ по сему предмету и желаетъ, чтобы оный былъ внимательно разсмотрѣнъ. Г-нъ Дюпенъ также подалъ свое мнѣніе въ пользу разсмотрѣнія сего вопроса, на что палата единогласно согласилась.

— Г-нъ Пажъ, адъютантъ морскаго министра, выѣхалъ въ Брестъ, откуда отправится на бриггъ *le Ducouedic* въ Отаити, съ особымъ порученіемъ.

31 Марта.

Въ сегодняшнее засѣданіе, палата депутатовъ, значительнымъ большинствомъ голосовъ, положила взять въ разсмотрѣніе проектъ г-на Миоре де Боръ, о перемѣнѣ рентовъ.

— Г-нъ Лакавъ-Лапланъ объявилъ всѣмъ своимъ товарищамъ и знакомымъ, что онъ непременно выйдетъ въ отставку, если палата будетъ настаивать о перемѣнѣ рентовъ.

— Послѣ вчерашняго опроверженія министерскаго проекта о пенсіяхъ, вечеромъ происходилъ въ тьюлерискомъ дворцѣ большой совѣтъ министровъ, послѣ котораго, Король потребовалъ къ себѣ графа Моле, и имѣлъ съ нимъ совѣщаніе, продолжавшееся за полночь.

— Сегодня утромъ, редакторъ журнала *Presse*, г-нъ Дюжарье, убитъ на дуэли редакторомъ журнала *Globe*, Осмондомъ Бовалономъ. Причиною дуэли была танцовщица, отличившаяся эксцентрическимъ своимъ поведеніемъ во многихъ городахъ Германіи. Противники дрались на пистолетахъ; Дюжарье, пораженный въ глазъ, убитъ на мѣстѣ.

— Фрегатъ *Frigoie*, стоящій на якорѣ въ Брестѣ, назначенъ для перевезенія французскаго уполномоченнаго, барона Дефоди, въ Рио-де-Ла-Плата. Ему поручено дѣйствовать обще съ англійскимъ посланникомъ къ возобновленію согласія между Буэнос-Айресомъ и Монтевидео.

— Герцогъ Броли отъѣзжаетъ завтра въ Лондонъ, для переговоровъ объ уничтоженіи рабства.

— Работники тулонскаго арсенала, покинувшіе работу и требовавшіе повышенія платы, 6-го сего мѣсяца еще не хотѣли возвратиться къ работѣ. Морской префектъ и меръ города издали соответственныя прокламаціи, приглашая ихъ не нарушать спокойствія.

Женева, протестантскій и консервативный кантонъ, подала голось противъ понудительныхъ мѣръ относительно Люцерна, въ пользу коихъ дѣйствуетъ Золотурнъ, кантонъ католическій, но радикальный.

Центромъ дѣйствій теперешняго радикализма можетъ считаться Бернскій кантонъ, который, будучи сильнѣе всѣхъ прочихъ, явно стремится къ тому, чтобы сдѣлаться центромъ, столицей и главою союзной республики; и это то настоящее стремленіе его, коему ни одинъ кантонъ отдѣльно противопоставить не можетъ, но всѣ вмѣстѣ раздѣляются на двѣ, почти равныя партіи, возбуждаютъ опасеніе на счетъ общей междоусобной войны въ Швейцаріи.

Такое положеніе вещей весьма важно не только въ отношеніи къ самой Швейцаріи но и въ отношеніи ко всей Европѣ, ибо оно угрожаетъ нарушеніемъ равновѣсія трактатами обеспеченнаго. Чужестранныя державы ручаются, правда, въ нихъ, что онѣ не будутъ вмѣшиваться во внутреннія дѣла Швейцаріи, но только до тѣхъ поръ, пока эта страна будетъ сама соблюдать условія, по коимъ независимое существованіе оной этими же державами обеспечено. Вънскимъ и парижскимъ трактатами установлена въ Швейцаріи федеративная республика, и на этомъ основаніи обеспеченъ для ней нейтралитетъ; но революція, предпринимаемая теперь союзными радикалами, уничтожила бы то и другое. Иезуиты служатъ имъ только предлогомъ, антирелигіозная же оппозиція есть чистый радикализмъ.

— Дзisiaj, по odrzuceniu w Izbie Deputowanych prawa o emeryturze, P. Remusat rozwijał swój wniosek, względem niezgodności pewnych urzędów z obowiązkiem deputowanego. P. Guizot oświadczył, że uważa wniosek ten za niestosowny; nie sprzeciwia się jednak rozprawom, gdyż chce aby ten przedmiot był dokładnie wyjaśniony. P. Dupin oświadczył się także za rozbiorem tej rzeczy, na co Izba jednogłośnie przystała.

— P. Page, adjutat Ministra marynarki, wyjechał do Brest, skąd odpłynie brygiem *le Ducouedic* do O'Tahiti ze szczególną misją.

Dnia 11 marca.

Na dzisiejszym posiedzeniu Izba Deputowanych większością postanowiła wziąć pod uwagę projekt P. Murat de Bort o zmianie rentów.

— P. Lacave-Laplagne oświadczył wszystkim swym kollegom i przyjaciółom, że nieodzwownie poda się do dymisji, jeżeli Izba będzie nalegała na zmianę rentów.

— Po wczorajszym odrzuceniu ministerialnego projektu o emeryturach, odbyła się w wieczór w Tuileryach wielka rada ministerialna, a po odjeździe Ministrów, Monarcha przyzwał P. Molé i miał z nim długą rozmowę, trwającą przeszło do północy.

— P. Dujarier, redaktor dziennika *Presse* został dzisiaj rano zabity w pojedynku z P. Osmond Beauvillon, redaktorem pisma *Globe*. Przyczyną pojedynku była tancerka, znana z swego excentrycznego postępowania w wielu miastach niemieckich. Pojedynek odbył się na pistolety, a P. Dujarier, trafiony w oko, zginął na miejscu.

— Fregata *Frigoie* stojąca w Brest, została przeznaczona do przewiezienia pełnomocnika francuzkiego, Barona Defaudis, do Rio de la Plata. Ma on, wspólnie z Posłem angielskim, załatwić nieporozumienia między Buenos-Ayres i Montevideo.

— Xiążę Broglie [wyjeżdża pojutrze do Londynu, dla prowadzenia układów o zniesieniu niewolnictwa.

— Robotnicy morskiego arsenału w Tulonie, którzy opuścili swe warsztaty, żądając podwyższenia płacy, do dnia 6 go b. m. jeszcze nie chcieli zajmować się robotą. Prefekt marynarki i Mer miasta, wydali stosowne odezwy, napominając ich i zachęcając do spokojuści.

Ogniiskiem teraźniejszego radykalizmu jest Kanton Bern, który, jako najpotężniejszy ze wszystkich, otwarcie dąży do tego, ażeby się stał środkiem, stolicą, i naczelnikiem Rzeczypospolitej Unitaryjnej; i te to właśnie jego dążenie, któremu żaden szczególny Kanton sam przez się oprzeć się nie może, a zaś wszystkie, ogólnie wzięte, dzielą się na dwa prawie równe stronnictwa, wzbudza obawę powszechną w Szwajcaryi wojny domowej.

Stan ten rzeczy, ważny jest nader nie tylko dla samej Szwajcaryi, ale i dla całej Europy; zagraża bowiem narużeniem równowagi ustanowionej przez traktaty. Mocarstwa obecne zeręczyły w nich wprawdzie, iż nie będą się wdawały w wewnętrzne sprawy Szwajcaryi, ale o tyle tylko, o ile sam ten kraj będzie zachowywał warunki, pod któremi niepodległy był jego przez te mocarstwa zabezpieczony został. Traktaty Wiedeński i Paryżki ustanowiły w Szwajcaryi Rzeczpospolitą Federacyjną, i na tej zasadzie uznały jej wieczną neutralność, ale rewolucya, którą teraz wszczynają Radykaliści Unitaryjni, obaliliby jedno i drugie. Jezuitci służą im tylko za pretext, a oppozycja anti-religijna jest czystym radykalizmem.

А н г л и я .

Лондонъ 7 Марта.

Въ засѣданіи нижней палаты 5-го с. м., сэръ Робертъ Пиль подтвердилъ извѣстіе, что вслѣдствіе преобразованія правилъ о пошлинахъ съ сахара, съ Северо-Американскаго сахара, обрабатываемаго Неграми, должна быть взимаема пошлинна наравнѣ съ прочимъ сахаромъ, выдѣлываемымъ вольнонаемными работниками, ибо по трактатамъ, заключеннымъ съ Соединенными Штатами, предоставлены имъ тѣ же права на счетъ сахара, какія имѣютъ силу при ввозѣ сего продукта для прочихъ народовъ, съ коими Англія находится въ самыхъ дружескихъ отношеніяхъ. Послѣ вопроса предложеннаго лордомъ Линкольномъ касательно постройки новаго зданія для парламента, палата преобразовалась въ финансовый комитетъ, для разсмотрѣнія податей съ доходовъ. Капитанъ Берналь предложилъ отсрочить на одинъ мѣсяць баллотировку, касательно сего предмета; однако же палата отгнула предложеніе большинствомъ 96 голосовъ противъ 23; равно отвергнувъ также большинствомъ 69 голосовъ противъ 17 проектъ — чтобы подать сія была обязательна въ теченіи 2 хъ лѣтъ вмѣсто трехъ. Послѣ принятія первыхъ условій билля, отсрочены пренія о порядкѣ взиманія сей подати.

— Въ Дублинскомъ журналѣ, который считается органомъ тамошняго правительства, подтверждаютъ извѣстіе, что Королева посѣтитъ лѣтомъ Ирландію, и присовокупяютъ, что тамъ дѣлаютъ уже приготовления къ принятію Ея Величества.

8 Марта.

Вчерашнее засѣданіе нижней палаты не представляло ничего занимательнаго. Палата разсматривала проекты желѣзныхъ дорогъ. Потомъ сэръ Робертъ Пиль объявилъ, что въ теченіи сего года намѣренъ онъ внести билль, объ отмѣнѣ постановленія воспрещающаго Евреямъ исправлять городскія должности; при чемъ подтвердилъ прежнее свое объявленіе, что правительство не сдѣластъ никакихъ уступокъ въ пошлинѣ на сахаръ.

— Въ засѣданіи верхней палаты, 6-го числа лордъ Колчестеръ предложилъ подать Королевѣ адрессъ, съ просьбою, чтобы она повелѣла коммисіи, наряженной для осмотра портовъ, сообщить палатѣ свой докладъ. Баронъ лордъ замѣтилъ, что на всемъ южномъ берегу, на пространствѣ ста англійскихъ миль не существуетъ бозопаснаго порта, въ которомъ могли бы укрыться большіе корабли. Предложеніе сіе было одобрено палатою.

9 Марта.

На вчерашнемъ засѣданіи нижней палаты, занималась разсмотрѣніемъ министерскихъ постановленій касательно пошлинъ съ сахара. Не смотря на противодѣйствія некоторыхъ ораторовъ, палата, отвергнувъ поправку Г. Кляя, приняла всѣ четыре министерскія постановленія. Въ началѣ засѣданія Г. Ворлей спросилъ президента министровъ, правда-ли, какъ пишуть въ французскомъ журналѣ *Presse*, что изъ бумагъ заващенныхъ у Сантаны видно, что англійское правительство намѣревалось купить Калифорнію за 25 милл. піастровъ, часть коихъ Мексиканскій президентъ имѣлъ удержать для себя. Сэръ Робертъ Пиль отвѣчалъ, что сіи извѣстія совершенно ложны, а лордъ Пальмерстонъ присовокупилъ, что во время его министерства французскіе журналы то же писали, и что англійское правительство намѣревается купить гавань въ Калифорніи Санъ Франциско.

— Ново-назначенный турецкій посланникъ при здѣшнемъ дворѣ Селимъ Эффендіи прибылъ сюда изъ Парижа.

— Въ одномъ изъ мальтійскихъ журналовъ пишутъ, что министры, въ теченіи засѣданія этого года, потребуютъ суммы въ 250,000 фунт. ст. на исправленіе Мальты, а въ особенности линіи Колонера.

— Въ *Morning Chronicle* за достоверное сообщаютъ, что г-нъ Гульборнъ, канцлеръ казначейства, который не соглашается на проектъ правительства о допущеніи Евреевъ къ городскимъ должностямъ, выйдетъ изъ кабинета. Лордъ-канцлеръ внесъ подобный же билль въ верхнюю палату.

— Въ Плимутѣ получены Нью-Йоркскіе журналы, отъ 13-го Февраля. Пренія о присоединеніи Техаса еще не были окончены въ сенатѣ.

А н г л и я .

Лондонъ, 7 марта.

На посѣденіи Избы Нижней дна 5 го б. м., Sir Robert Peel ошвидчилъ, że podług nowej reformy w cła od cukru, cukier Północno-Amerykański chociaż wyrobu niewolników, musi być położony w cła na równi z cukrem obcym wyrobionym przez robotników wolnych, gdyż traktaty ze Stanami Zjednoczonymi zapewniają ich cukrowi prawa równe tym, jakie posiadają przy wprowadzaniu tego produktu narody najbardziej przyjazne. Po zapytaniu uczynioném przez Lorda Lincoln, względem budowy nowych gmachów parlamentu, Izba zamieniła się w komitet finansowy, dla roztrząśnienia szczegółów podatku od dochodów. Kapitan Bernal zaprojektował odroczenie, do miesiąca, wszelkich rozpraw w tym przedmiocie, ale Izba odrzuciła jego wniosek większością 96 głosów przeciw 23. Również odrzucono 69 głosami przeciw 17, propozycją, aby podatek ten trwał tylko 2 lata zamiast trzech. Po przyjęciu więc pierwszych klauzul bilu, stanowiących utrzymanie podatków, odroczone dalsze rozprawy nad sposobem pobierania jego.

— Dziennik Dubliński *Evening Packet*, będący organem tamiecznego rządu, potwierdza wiadomość, że Królowa zwiedzi w lecie Irlandyę, i dodaje, że już czynią tam przygotowania na stosowne jej przyjęcie.

Dnia 8 marca.

Na wczorajszym posiedzeniu Izby Niższej zajmowano się bilem kolei żelaznych, a Sir R. Peel zapowiedział, że tego roku jeszcze przedstawi bill o zużyciu prawa, wzbraniającego Izraelitom zajmować urzędy municypalne; następnie powtórzył raz jeszcze, iż rząd nie myśli czynić żadnych modyfikacyi w cła od cukru.

— Podczas krótkich narad Izby Wyższej, w dniu 6 m. b. m., Lord Colchester wniósł projekt adresu do Królowej, z prośbą, aby poleciła złożyć Izbie rapport kommissyi, przeznaczonej do obejrzenia portów. Szlachetny Lord uczynił uwagę, że cały brzeg południowy, na przestrzeni 100 mil angielskich, niema żadnego portu bezpieczeństwa, do którego by mogły się chronić większe okręty. Wniosek został przyjęty.

Dnia 9 marca.

Na wczorajszym posiedzeniu Izby Niższej, wypadł z porządku dziennego rozbiór postanowień ministerjalnych, dotyczących się cła cukrowego. Pomimo oporu kilku mówców, Izba, odrzuciwszy wszelkie poprawki, przyjęła wszystkie postanowienia ministerstwa. Na początku posiedzenia, P. Wortley zapytywał pierwszego Ministra, czyli jest prawdą, co donosi francuzki dziennik *Presse*, że z papierów zabranych Santanie pokazało się, iż rząd angielski zamierzał nabyć Kaliforniją za 25 milionów piastrow, których część Prezydent Meksykański miał zachować dla siebie. Sir R. Peel oświadczył, że podobne wieści są zupełnie fałszywe, a Lord Palmerston dodał, że za jego ministerstwa, dzienniki francuzkie podobnie głosiły o zamiarze nabycia portu San Francisco w Kalifornii.

— Nowo-mianowany Posłem Turckim przy tutejszym dworze, Selim Effendi, przybył tu z Paryża.

— Jeden z dzienników Maltańskich donosi, że ministerstwo zażąda w czasie tegorocznych posiedzeń, summy 250,000 f. s., na wzmocnienie obwarowań Malty, a szczególnie linii Kolonera.

— *Morning Chronicle*, uważa za pewne, wystąpienie z gabinetu P. Goulborne, kanclerza skarbu, który się nie zgadza na projekt rządu względem przypuszczenia Izraelitów do urzędów miejskich. Lord Kanclerz przedstawił już także Izbie Wyższej bill podobnej treści.

— W Plymouth odebrano dzienniki New-Yorkskie z dnia 13 go lutego. Rozprawy nad wcieleniem Texas nie były jeszcze ukończone w Senacie.

ШВЕЙЦАРІЯ.
Цурихъ, 7-го Марта.

Чрезвычайный сеймъ швейцарскаго союза, собрался въ Цурихъ 24 Февраля. Въ продолженіи первыхъ двухъ засѣданій, члены занимались повѣркою выборовъ депутатовъ, и уже только за симъ, президентъ сейма, Г. Монсонъ, объявилъ сеймъ открытымъ, и въ произнесенной, по сему случаю, рѣчи, возстававъ въ сильныхъ выраженіяхъ противъ незаконности поступковъ учивенныхъ нѣкоторыми кантонами другъ противъ друга, приглашалъ членовъ къ единодушному опредѣленію предупредительныхъ мѣръ (См. Смсъ). За симъ возникли жаркіе споры, на счетъ того, что сеймъ прежде долженъ подвергнуть своему соображенію: вопросъ-ли о вольныхъ отрядахъ (*corp francs*), или объ Иезуитахъ. Сіе послѣднее предложеніе одержало верхъ. Послѣ пяти, довольно безпокойныхъ засѣданій, сеймъ 5-го числа, постановилъ большинствомъ 12½ голосовъ, что прежде должна быть учреждена коммиссія, для составленія проекта относительно рѣшенія дѣла объ Иезуитахъ. Вчера, на восьмомъ засѣданіи сейма, коммиссія эта была уже учреждена; она состоитъ изъ 7 членовъ. На—очереди состоятъ совѣщанія о вольныхъ отрядахъ. Вообще рѣшительное большинство объявляетъ себя въ пользу ихъ уничтоженія. Относительно же Иезуитовъ только девять Кантоновъ объявляютъ желаніе изгнать ихъ изъ страны, но и они не согласны между собою на счетъ мѣры для приведенія сего въ исполненіе.

— Въ швейцарскихъ газетахъ сообщаютъ, что вслѣдствіе посредничества папской столицы, Иезуиты отказались добровольно отъ договора, заключеннаго съ люцернскимъ кантономъ. Несмотря на это, положеніи Союза все болѣе и болѣе становится печальнымъ. Всѣ Кантоны вооружаются другъ противъ друга. Революціонеры уже почти не скрываютъ своего намѣренія, что коль скоро сеймъ не поддержитъ ихъ требованій, то они сами съ вольными отрядами сдѣлаютъ нападеніе на Люцернскій кантонъ, который съ своей стороны предпринимаетъ сильныя мѣры къ отраженію. Кантоны: Золотурнскій, Ааргаускій и Базельскій (*Vale-Campagne*) намѣреваются, какъ слышно, начать наступательныя дѣйствія. Бернскій Кантонъ будетъ управлять оными; но самъ приметъ дѣятельное участіе лишь тогда, когда борьба будетъ уже въ полномъ разгарѣ. Въ это время, съ 25,000-ми чел. готоваго уже войска, онъ присоединится къ радикаламъ. Вся надежда на сохраненіе мира, основывается на содѣйствіи смежныхъ державъ, предпринявшихъ уже дѣятельныя мѣры. Сардинское правительство объявило наборъ, для усиленія гарнизоновъ въ Пиемонтѣ, и Савоіи и учрежденія военной наблюдательной линіи на швейцарской границѣ. Осадное положеніе границы со стороны В. Г. Баденскаго послѣдуетъ при помощи войскъ германскаго союза. Австрія отправитъ также нѣсколько полковъ; а между тѣмъ извѣстно, что французскій военный министръ предписалъ дивизионнымъ начальникамъ въ дубскомъ и ронскомъ департаментахъ, чтобы они были готовы выступить въ поле. Посланники при швейцарскомъ союзѣ употребляютъ всѣ средства, къ устраниенію междоусобной войны. Англійскій посланникъ препроводилъ ноту, полученную имъ отъ министра иностранныхъ дѣлъ Лорда Абердина, отъ 11 го Февраля, въ коей почтенный Лордъ извѣщаетъ опасеніе англійскаго правительства на счетъ угрожающихъ Швейцаріи событий, и приглашаетъ федеративное правительство предпринять всѣ соответственныя мѣры, для сохраненія уложенія 1815 года, чѣмъ только и можетъ быть предупреждено вооруженное вмѣшательство чужестранныхъ державъ. Такого же содержанія ожидаютъ ноты и отъ посланника французскаго и другихъ, прибывшихъ уже въ Цурихъ.

SZWAJCARYA.
Zurich, 7 marca.

Nadzwyczajny Sejm Szwajcarskiego Związku, zebrał się w Zurich, d. 24 lutego. Pierwsze dwa posiedzenia zeszyły na sprawdzaniu wyborów Deputowanych, poczem dopiero Prezes Sejmu, P. Mousson, ogłosił Sejm za otwarty, i w mianej z tego powodu mowie, powstając w silnych wyrazach na bezprawia, jakich niektóre Kantony dopuściły się względem drugich, wzywał Stany do zgodnego uchwalenia zaradczych środków (Ob. Rozmaitości). Następnie wywiązały się żwawe spory, czem naprzód Sejm ma się zająć, czy kwestyą o wольnych oddziałach (*corp francs*), czy o Jezuitach. To ostatnie zdanie przemogło. Po pięciu, dosyć burzliwych posiedzeniach, Sejm onegdaj, d. 5, postanowił większością 12½ głosów, iż ma być naprzód mianowana Kommissya, do ułożenia projektu we względzie załatwienia sprawy Jezuitów. Dnia-wczorajszego, na ósmém posiedzeniu Sejmu, Kommissya takowa została już wybrana, i składa się z 7-miu członków. Z kolei przypadają obrady nad kwestyą wольnych oddziałów. W ogólności stanowcza większość oświadcza się za ich zniesieniem; co zaś do Jezuitów, dziewięć tylko Kantonów jest za ich usunięciem z kraju, a i te nie zgadzają się z sobą, co do sposobu wykonania tego.

— Gazety Szwajcarskie donoszą, że skutkiem wdania się Stolicy Apostolskiej, Zgromadzenie Jezuitów zrzekło się samo umowy, którą było zawarło z rządem Kantonu Lucerny. Pomimo to, horyzont Związku coraz się bardziej zachmurza. Wszystkie Kantony uzbrajają się jedne przeciw drugim. Rewolucyoniści nie kryją już prawie swego zamiaru, że skoro Sejm nie odpowie ich oczekiwaniom, oni sami, z wольnymi oddziałami, uderzą na Kanton Lucerny, który też ze swojej strony przedsięwzię silne środki odporu. Kantony: Solura, Argowia i Bazylea-Wies (*Vale-Campagne*), mają, jak slychać, rozpocząć kroki zaczepne. Kanton Bern ma niemi kierować; ale sam nie wprzód czynnie wystąpi, aż się już walka dostatecznie rozżarzy. Natenczas z 25.000 gotowego już wojska, ma się przyłączyć do radykalistów. Cała nadzieja utrzymania pokoju, polega na wdaniu się mocarstw ościennych, które już czynnie ku temu rozpoczęły kroki. Rząd Sardynski powołał do broni kontyngens dla wzmożenia garnizonów w Piemontcie i Sabaudyi, i ustanowienia kordonów wojennych nad granicą Szwajcarską. Zajęcie granicy ze strony W. X. Badskiego, ma nastąpić za pomocą wojsk Niemieckiego Związku. Austria poszła także kilka półków; a wiadomo już jest, że francuzki Minister wojny przesłał rozkazy dowódcom dywizyi w departamentach Doubs i Rodanu, iżby byli gotów do wystąpienia w pole. Tymczasem Posłowie obcy przy Związku Szwajcarskim, używają wszelkich środków na drodze dyplomatycznej, aby zapobiedz wybuchowi wojny domowej. Poseł angielski podał Prezesowi Sejmowi notę, odebraną od Ministra spraw zagranicznych, Lorda Aberdeen, z d. 11 lutego, w której szlachetny Lord wyraża całą obawę rządu angielskiego z powodu gotujących się w Szwajcaryi wypadków, i wzywa Rząd Federalny do przedsięwzięcia wszelkich stosownych kroków, w celu utrzymania Paktu z r. 1815, przez co jedynie może być odwrócone wdanie się zbrojne obcych mocarstw. Podobnejże noty oczekują wkrótce ze strony Posła francuzkiego i innych, którzy już do Zurich przybyli.